

STICHTING HET NATIONALE PARK

DE HOGE VELUWE

AANGETEKEND

Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Datum:

2 september 2015

ONS kenmerk:

K-150902-001

ONDERWERP:

voorstel Wet natuurbescherming

Hoogedelgestrenge Leden van de Eerste Kamer,

Inleiding

Voor u ligt ter toetsing het gewijzigd voorstel van wet inhoudende regels ter bescherming van de natuur ("**wetsvoorstel**") (33348). Door middel van deze brief vraag ik u dringend dit wetsvoorstel niet als een hamerstuk af te doen, maar daarover eerst een voorbereidend onderzoek in uw Kamer te laten plaatsvinden, en wel om de navolgende redenen.

Als eigenaar en beheerder van Het Nationale Park De Hoge Veluwe (ca. 5.400 ha beschermd natuurgebied) heeft Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe de beraadslaging over het wetsvoorstel nauwkeurig gevolgd. Daarbij is haar opgevallen dat een aantal wezenlijke elementen in het wetsvoorstel ontoereikend is onderzocht en onvoldoende voorwerp is geweest van het debat in de Tweede Kamer. Het gaat om elementen die voor de Eerste Kamer wezenlijke aandachtspunten van wetgevingskwaliteit zijn, in het bijzonder de rechtmatigheid van wetgeving, t.w.:

- (i) De toets aan de Grondwet en het EVRM / Rechten van de Mens; en
- (ii) De vraag of het wetsvoorstel bij de implementatie van Europese regelgeving verder gaat dan strikt noodzakelijk, en de vraag naar de noodzaak van de regelgeving (overregulering).

Daarnaast acht de Stichting het zeer eigenaardig dat dit wetsvoorstel niet meteen in het wetsvoorstel voor een Omgevingswet (33962) wordt geïncorporeerd. Thans worden met belastinggeld gelijktijdig twee grote wetgevingsoperaties opgetuigd, die straks naast elkaar functioneren, over hetzelfde onderwerp gaan, en waarop de Omgevingswet later weer moet worden aangepast. Onbegrijpelijk!

Dit alles raakt niet alleen De Hoge Veluwe, maar iedere particuliere grondeigenaar en beheerder in Nederland. Verreweg de meeste grond in Nederland is immers in handen van particuliere grondbezitters waaronder agrariërs, landgoedeigenaren en boseigenaren. De (grote) terreinbeherende organisaties (TBO's) laat ik dan buiten beschouwing.

Graag geef ik een toelichting.

(i) De Grondwet en het EVRM / Rechten van de Mens

Het wetsvoorstel komt op een tweetal punten in strijd met de Grondwet en het EVRM / Rechten van de Mens. Dit is verrassend, o.a. gelet op het debat in de Tweede Kamer over het wetsvoorstel tot toetsing van wetten aan de Grondwet (32334). Door het Lid Taverne (VVD) werd het *"een belangrijke, zo niet de belangrijkste verantwoordelijkheid van dit huis [genoemd] om wetten aan de Grondwet te toetsen"*.¹ Daarvan is niet veel terechtgekomen.

Verenigingsvrijheid

Het wetsvoorstel verplicht jachthouders met een jachtakte zich met anderen in een wildbeheereenheid te organiseren (artikel 3.14). Zonder lidmaatschap kan geen jachtakte worden verkregen (artikel 3.28). De Flora- en faunawet kent deze aansluitplicht niet. Op 29 april 1999 oordeelde het Europees Hof voor de Rechten van de Mens ("EHRM") dat een verplicht lidmaatschap van een jagersvereniging niet noodzakelijk is in een democratische samenleving.² Het wetsvoorstel maakt derhalve inbreuk op het fundamentele recht op verenigingsvrijheid, zoals neergelegd in artikel 8 van de Grondwet, in artikel 11 van het EVRM en geformuleerd in de rechtspraak van het EHRM. In de Tweede Kamer is nergens ingegaan op dit rechtmatigheidsvraagstuk. Daarbij komt dat artikel 3.14 een uitzonderingspositie creëert voor grote terreinbeherende organisaties. Bij de grote TBO's kan worden gedacht aan de 12 Landschappen, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Waterschappen en Rijkswaterstaat. Echter, het is ingevolge het wetsvoorstel aan de provincies te bepalen wie onder de grote TBO's moet worden verstaan en of deze TBO's zich bij een wildbeheereenheid moeten aansluiten.³ Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe vraagt zich sterk af of deze uitzonderingspositie rechtvaardig is en in overeenstemming is met het gelijkheidsbeginsel en willekeur van provincies in de hand kan werken.

Eigendomsrecht

Het wetsvoorstel bepaalt dat de jacht alleen mag plaatsvinden conform een faunabeheerplan dat door gedeputeerde staten is goedgekeurd (artikel 3.12). Volgens de regering versterkt dit artikel de borging dat de jacht een

¹ TK Handelingen 2014-2015, nr. 60, item 11, datum vergadering: 5 maart 2015, p. 1-2.

² Chassagnou and others versus France, application nr. 25088/94, 28331/95 and 29443/95.

³ TK 2011-2012, 33348, nr. 3, p. 166.

maatschappelijk doel dient.⁴ De veronderstelling dat de jacht een maatschappelijk doel moet dienen is echter onjuist. Het jachtrecht is van oudsher onderdeel van het eigendomsrecht en behoeft verder geen rechtvaardiging.⁵ Het onderwerpen van de jacht aan goedkeuring van de overheid maakt inbreuk op het eigendomsrecht.⁶ Deze inbreuk is ingevolge artikel 1 van het Eerste Protocol van het EVRM alleen gerechtvaardigd als dat noodzakelijk is, zo erkent ook de regering.⁷ De noodzaak voor het reguleren van de jacht door middel van een faunabeheerplan is echter niet aangetoond. In de Tweede Kamer is wel het algemeen belang van de maatregel besproken maar niet de noodzaak daarvan.

(ii) Subsidiariteit, evenredigheid / proportionaliteit en noodzaak

Het wetsvoorstel neemt de Europese regelgeving als uitgangspunt,⁸ maar gaat op een aantal punten verder dan noodzakelijk is.

Wildlijst

Volgens het wetsvoorstel mag op vijf soorten worden gejaagd, namelijk: fazant, wilde eend, houtduif, haas en konijn (artikel 3.20). Deze wildlijst wijkt af van de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn en hetgeen praktijk is in andere Europese landen. De regering erkent ook dat Duitsland, Denemarken, Vlaanderen en het Verenigd Koninkrijk een ruimere wildlijst hanteren.⁹ Het wetsvoorstel belemmert derhalve de Nederlandse grondeigenaren. De Hoge Veluwe begrijpt niet waarom de regering weigert aan te sluiten bij de ons omringende landen. Wild let immers niet op landgrenzen. Sterker nog, het oversteken van de grenzen wordt juist bevorderd door Europees beleid. Waarom dan een ander rechtsregime voor wild bij de Nederlandse grens?! Dat geeft problemen in de uitvoeringspraktijk. De Hoge Veluwe pleit ervoor dat Nederland aansluit bij Europa. Dat het wetsvoorstel afwijkt van Europese regelgeving lijkt sterk gebaseerd op het gevoerde debat in Nederland, dat in de Tweede Kamer sterk emotioneel gekleurd is geweest. Zakelijk en vanuit de uitvoeringspraktijk bekeken is er geen goede reden om de wildlijst tot vijf

⁴ TK 2014-2015, 33348, nr. 9, p. 76.

⁵ Tot 1992 stond dit in artikel 641 van Boek 3 van het Burgerlijk Wetboek (BW) (oud). Met de inwerkingtreding van het nieuwe BW is de bepaling over het jachtrecht vervallen. Volgens de parlementaire geschiedenis was in de Jachtwet en de Visserijwet namelijk al geregeld wie tot het genot van de jacht en de visserij was gerechtigd (Toelichting Meijers bij artikel 5.2.1, Parl. Gesch. Boek 5, p. 75). Nadien is de Jachtwet geïntegreerd in de Flora- en faunawet (artikel 33 e.v. Flora en faunawet).

⁶ In de literatuur wordt in Nederland een verschuiving gesignaleerd van de verantwoordelijkheid van de jachthouder naar een gereguleerde jacht. Zie: W.M. Lambooi, 'Jacht, beheer en schadebestrijding in de Wet natuurbescherming', in: Tijdschrift voor Agrarisch Recht, nr. 3, maart 2015, p. 179-180, 183. Lambooi noemt deze verschuiving opmerkelijk.

⁷ TK 2014-2015, 33348, nr. 9, p. 130.

⁸ TK 2011-2012, 33348, nr. 3, p. 6.

⁹ TK 2014-2015, 33348, nr. 9, p. 34.

soorten terug te brengen. Daarom voorzag het wetsvoorstel zoals door Staatssecretaris Bleker ingediend in een veel ruimere wildlijst.

De regering meent dat het Nederlandse jachtregime alleen effectief is voor wildsoorten waarop de eigenaar / beheerder op zijn eigen jachtveld in belangrijke mate invloed heeft. Volgens de regering komen de leefgebieden van de vijf genoemde soorten goeddeels overeen met het niveau van de jachtvelden. Voor het beheer van bijvoorbeeld ree, damhert, edelhert en wild zwijn geldt dat het beheer het beste kan plaatsvinden op het niveau van het werkgebied van faunabeheereenheden, dat het niveau van jachtvelden overstijgt.¹⁰ Het is Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe een raadsel waarop de regering de aanname baseert dat het leefgebied van de vijf aangewezen wildsoorten goeddeels overeenkomt met het niveau van de jachtvelden. Voor reeën gaat deze redenering al niet op. Reeën hebben een kleiner leefgebied dan eenden en duiven. Reeën zouden dus op de wildlijst kunnen worden geplaatst. Daarmee is de noodzaak van de verkorte wildlijst, en daarmee de afwijking van de Europese regelgeving, niet aangetoond.

Jacht

Krachtens de Flora- en faunawet is de jacht niet gebonden aan een faunabeheerplan. De Europese regelgeving vereist evenmin dat de jacht plaatsvindt conform een faunabeheerplan. Het wetsvoorstel schrijft nu in artikel 3.12 voor dat de jacht overeenkomstig een faunabeheerplan plaatsvindt. Hierin gaat het wetsvoorstel veel verder dan noodzakelijk is. De jacht functioneert prima zonder faunabeheerplan. Dat hebben de jachthouders de laatste decennia bewezen. De vrijheid van grondeigenaren wordt hierdoor sterk beperkt!

Beheer

Het beheer van Het Nationale Park De Hoge Veluwe (een Natura 2000-gebied) en het behoud van de biodiversiteit in het Park vereist onmiskenbaar vakmanschap. Het in stand houden van de beschermde habitats en soorten bereikt de Stichting door actief beheer, gestoeld op kennis, kunde en jarenlange ervaring, sinds 1935. Actief beheer vereist steeds opnieuw ingrijpen in de natuur. Natura 2000 is de hoeksteen van het Europese natuur- en biodiversiteitsbeleid. Het beheer van Natura 2000-gebieden dient volgens de EU duurzaam te zijn. Het Park ziet zich hierdoor gesterkt in het actieve beheer van haar grondgebied. Ik constateer dat het wetsvoorstel op een aantal belangrijke punten afwijkt van de Europese inzichten over natuurbeleid. Het waarborgen van de biodiversiteit is in het wetsvoorstel sterk afhankelijk van regulering door de overheid (faunabeheerplan, gedragscode, programmatische aanpak). Dit gaat te ver. De overheid is geen natuurbeheerder. De Europese regelgeving laat meer ruimte aan de eigen verantwoordelijkheid van de eigenaar en beheerder van een Natura 2000-gebied dan het wetsvoorstel

---

¹⁰ TK 2014-2015, 33348, nr. 9, p. 75.

toestaat. Vakmanschap en ervaring dienen bij natuurbeheer voorop te staan. Het wetsvoorstel gaat daar recht tegen in. Op verzoek van de Europese Commissie heeft De Hoge Veluwe in het kader van de 'fitness check' (REFIT) van de Vogel- en Habitatrichtlijn recent een memorandum ingediend bij de Europese Commissie, dat dit standpunt ondersteunt. Een kopie van dit memorandum is bij deze brief gevoegd.¹¹ Dat landeigenaren onvoldoende worden betrokken bij de besluitvorming over en het implementatieproces van natuurregelgeving is ook door de grote Europese organisaties van landeigenaren naar voren gebracht bij de Europese Commissie.¹²

Conclusie

De Wet natuurbescherming vereist een goede doordening. Deze brief bevat valide argumenten voor nadere beraadslaging over het wetsvoorstel in uw Kamer door middel van voorbereidend onderzoek en debat. Graag vraag ik u dit te betrekken bij uw overwegingen hoe het wetsvoorstel te behandelen.

Tot verdere toelichting ben ik gaarne bereid.

Met de meeste hoogachting,

S.E. baron van Voorst tot Voorst
directeur

---

¹¹ Stichting Het Nationale Park De Hoge Veluwe, Memorandum: Position Paper NPDHV-Natura 2000 en wetsvoorstel Wet natuurbescherming, Europese Commissie Directoraat-Generaal voor Milieu, d.d. 10 juni 2015.

¹² Organisaties: the Confederation of European Forest Owners (CEPF), the European Farmers and Agri-Cooperatives (COPA-COGECA), the European Landowners' Organization (ELO) and the Union of Foresters of Southern Europe (USSE). Zie: http://www.cepf-eu.org/artikkel.cfm?ID_art=805.